

N:o 134.

Af Herr **C. E. Hjelm**: *angående restitution till fabriksidkaren J. S. Svensson af förskottsvis erlagd bränvinstillverkningsafgift för åren 1868 och 1869.*

Under år 1868 verkställde professor S. Stenberg en längre tid kemiska experiment för att utröna om man med anledning af vetenskapen, i förening med de rön som under det praktiska utförandet kunde vinnas, att af renlaf producera bränvin, enär denna växt innehöll de för bränvinets frambringande nödiga beståndsdelar, hvilken i miniatyr verkställd undersökning af Herr Stenberg gaf honom grundad anledning att i stort fortsätta med sina försök, hvilket senare skedde vid den utanför hufvudstaden belägna egendomen Kräftriket, hvarmed han upphörde i Augusti månad 1868, sedan han visat att försöket lemnade någorlunda påräknadt resultat, öfverlemnande åt andra att, genom den erfarenhet som tid efter annan kunde komma att vinnas, i stort fullkomna hvad som ännu tilläfvventyrs kunde brista angående anordningen, som kunde komma att inverka på den ekonomiska delen af uppfinningen.

Med anledning häraf omfattades Herr Stenbergs idé med stort intresse af åtskilliga män, af dessa fabriksidkaren J. S. Svensson i Stockholm som anlade renlafsbränneri vid egendomen Bista, Fånäs kallad, i Kalmar socken af Upsala län, hvilken anläggning blef kompletterad, så att bränvinstillverkningen af renlaf kunde börja den 1 December 1868, hvarmed fortsattes till den 31 Mars 1869.

Att många svårigheter vid bedrifvande af en helt och hållet ny och okänd fabrikation, sådan som den ifrågavarande, skulle uppstå är helt naturligt. Af dessa svårigheter, som försenade tillverkningen, var den största

den viktiga jäsningprocessen, till hvars utförande dels mycket lång tid samt betydligt större anläggning erfordrades, än fallet är vid vanliga brännerier. Så väl dessa som åtskilliga andra, förut okända, men genom erfarenheten upptäckta svårigheter, som under tillverkningens utöfvande förekom, men som då icke kunde afhjelpas, hade till följd, att bemälda Svensson icke kunde medhinna tillverka det quantum bränvin för dygn, hvarföre han till staten i förskott erlagt tillverkningsafgift efter 70 öre för hvarje anmäld kanna, hvarigenom han, enligt härhos af Bränvinskontrollbyrån utfärdadt officiellt intyg, till staten erlagt tillverkningsafgift, under förutnämnda bränningstid, för 2,709 kannor större quantum, än som af förut anförda skäl icke kunde medhinna tillverkas, utgörande efter 70 öre per kanna 1,896 riksdaler 30 öre riksmünt.

Det torde ligga inom billighetens gräns, att staten icke bör erhålla bränvinstillverkningsafgift för högre quantum än hvad som kan medhinna tillverkas, förutsatt att producenten icke sjelf är vållande till den minskade tillverkningen; hafvande denna åsigt ett ännu större skäl för sig då frågan gäller en ny och outvecklad industri, sådan som den nu ifrågavarande, som, om den från statens sida blifvit uppmuntrad, skulle helt säkert förorsakat en minskning af spanmål och potatisbränneriernas antal, i samma proportion som antalet af renlafsbrännerierna ökas, hvarigenom landets export af spanmål derigenom skulle komma att betydligt stiga. En ökad anledning till denna åsigt förefinnes äfven uti det förhållande att rörelsen förorsakade, enligt bifogade intyg, Svensson en förlust af 21,183 riksdaler 87 öre riksmünt.

Med anledning af hvad jag nu anført, får jag härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen beviljar fabriksidkaren J. S. Svensson i Stockholm att af staten få återbära af den åren 1868 och 1869 förskottsvis erlagda bränvinstillverkningsskatt för 2,709 kannor, uppkommen under tillverkning för vid Bista egendom, äfven Fånäs kallad, i Kalmar socken af Upsala län, bedrifven bränvinstillverkning af renlaf à 70 öre per kanna med 1,896 riksdaler 30 öre riksmünt.

Stockholm den 27 Januari 1875.

C. E. Hjelm.

Enligt i Bränvinskontrollbyrån förda specialsammandrag öfver bränvinstillverkningen i riket åren 1868 och 1869 har vid egendomen Bista, Fånäs kallad, i Upsala län, bränvinstillverkning utöfvats af fabrikören J. S. Svensson under tiden från den 1 December 1868 till den 1 April 1869, dervid

såsom råvara användts renlaf; och har, enligt ofvannämnda sammandrag, resultatet af tillverkningen utfallit sålunda, att för 96 bränningsdygn anmäls till bränning 28,800 kannor, deraf enligt uppmätning verkligen tillverkats 20,447 ”
 hvadan en undertillverkning uppstod af 8,353 ”
 deraf, enligt då gällande författning en femtedel eller 5,644 ”
 blifvit obeskattad samt återstoden eller 2,709 ”
påförts en skatt af 70 öre per kanna.

Ofvanstående uppgifters riktighet betygar

ex officio:

L. Alfr. Hedin.

År 1875 den 28 Januari uppvisade fabrikören Johan Svante Svensson en af honom förd och ordentligen afslutad hufvudbok öfver den bränvinstillverkning af renlaf, som han från den 1 December 1868 till den 1 April 1869 bedrifvit vid egendomen Fånäs, och utvisade bokslutet en förlust å affären af 21,183 riksdaler 87 öre riksmünt, hvilket betygar Stockholm som ofvan

ex officio:

Vict. Frodell.

Notarius Publicus.